

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkhoderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Цивільна безпека» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **упродовж 2020-2021 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **9 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Цивільна безпека» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випусника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випусника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випусника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Засвоєння основ базових знань з професії	2
Базові загальні знання	3
Здатність до аналізу і синтезу	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Прийняття рішень	2
Елементарні комп'ютерні навички	3
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	4
Здатність до критики та самокритики	5
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	6
Дослідницькі навички і уміння	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випусників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	11,1	44,4	44,4	0
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	22,2	22,2	22,2	33,3
Стратегічне мислення	0	33,3	22,2	33,3	11,1
Націленість на кінцевий результат	0	0	11,1	66,7	22,2
Здатність працювати в колективі, команді	0	0	11,1	55,6	33,3
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	11,1	0	33,3	22,2	33,3
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	22,2	55,6	22,2
Навички управління персоналом, колективом	11,1	0	22,2	44,4	22,2
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	11,1	33,3	44,4	11,1
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	0	0	77,8	22,2
Ведення ділової документації	11,1	0	33,3	55,6	0

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальну суму відсотків за балами 4 і 5) наступних якостей та навичок випускників: «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями» (100%) та по 88,9% - «націленість на кінцевий результат», «здатність працювати в колективі, команді».

Меншими балами оцінили наступні критерії (максимальну суму відсотків за балами 2 і 1) - «стратегічне мислення» (33,3%), «рівень базових (професійних) знань і навичок» (22,2%).

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Цивільна безпека» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Цивільна безпека» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	100
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	100
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	78
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	67
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	56
Співвідношення теоретичної і практичної частини	44
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	33
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	22

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів найбільш необхідних складових ОПП «Цивільна безпека» наступні:

1. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (100%).
2. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (100%);
3. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах(78%);
4. Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи) (67%);
5. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (56%).

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2, з якого не важко пересвідчитись в 100% - й позитивній відповіді.

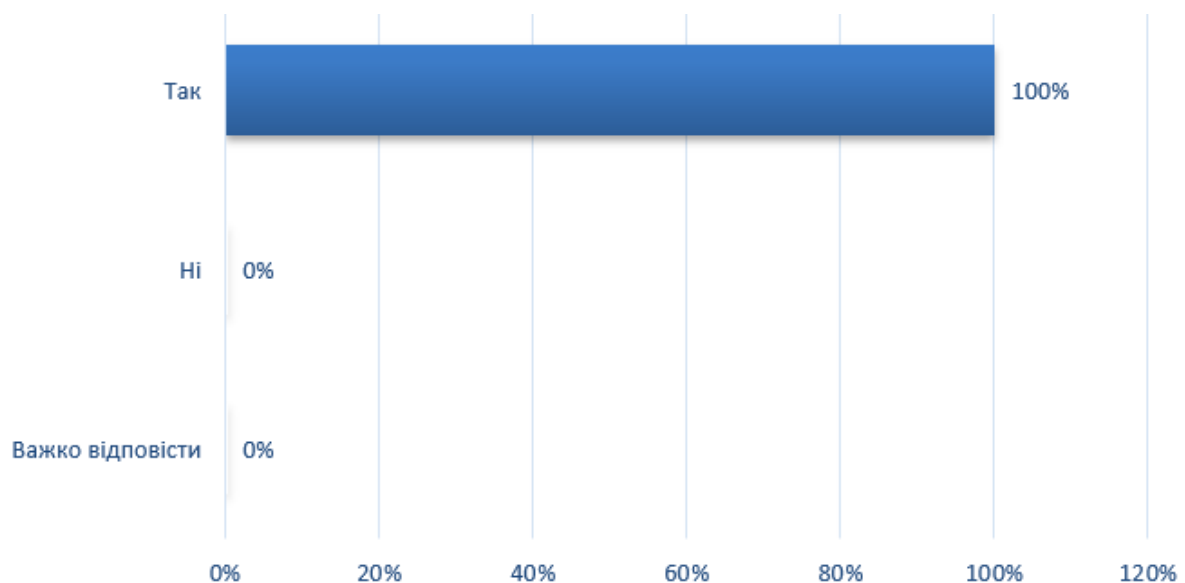

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – пропозицій не надійшло;
- *необхідно вивести з освітнього процесу* - пропозицій не надійшло;

Інших пропозицій від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Цивільна безпека» - пропозицій не надійшло.

Висновки

1. Під час оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Цивільна безпека» за критерієм «Наскільки знання випусника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» виявилось, що 100% респондентів вважають достатньо високим рівень відповідності знань випусників виробничим реаліям. А це значить, що бакалаври з цивільної безпеки після закінчення ТДАТУ будуть затребуваними на ринку праці.

2. У рейтингу тринадцяти найбільш важливих компетентностей випусника для роботи за фахом у першому блоці лідирує компетентність «здатність застосовувати знання на практиці», а у другому блоці – «здатність до навчання». І це взаємопов'язані речі. Адже, якщо здобувач здатний вчитися під керівництвом викладача та самостійно, він беззаперечно отримає такий рівень теоретичних знань і практичних вмінь, які зможе реалізувати на практиці в умовах виробництва.

3. Оцінювання якостей та навичок випусників освітньої програми показує що 33,3% викладачів низько оцінюють рівень стратегічного мислення випусників. виправлення ситуації тут криється у глибокому розумінні процесів менеджменту безпеки, а отже при вивченні обов'язкових компонент «Управління цивільною безпекою», «Надійність технічних систем та техногенний ризик», «Безпека виробничих процесів та обладнання» тощо треба робити для здобувачів більший акцент на питаннях стратегії безпеки виробництва.

4. Усі опитані науково-педагогічні працівники вважають за необхідне залучення роботодавців до розроблення та модернізації освітньої програми. І це є дійсно є ключем до актуальності наданих знань та затребуваності бакалавра з цивільної безпеки на виробництві.

Гарант ОПП «Цивільна безпека»
за першим (бакалаврським)
рівнем вищої освіти,
к.т.н., доцент

Михайло ЗОРЯ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР